

Hondsdolheid en Vossen

Dirk Criel

Onze medewerker, Dirk Criel, reageerde op twee artikelen in het Belgische dagblad 'De Standaard' van 2 december 1981 en 14 januari 1982, getiteld 'Opnieuw veel hondsdolheid ten zuiden van Samber-Maas' en 'Hondsdolheid geschrapt van rampenlijst in EEG', evenals op het artikel in 'De Gentenaar' van 2 december 1981, getiteld 'Hondsdolheid breidt zich weer uit in Zuid-België'.

Zijn reactie werd verzonden (op 9 februari 1982) aan de heer Guido Kindt, Dagblad 'De Standaard', A. Gossetlaan 30 a., 1720 Groot-Bijgaarden.

Met spijt moesten wij constateren dat u over de problematiek ter zake slecht geïnformeerd bent, t.t.z. slechts over eenzijdige informatie beschikt.

Alhoewel de Vos een rol speelt bij de overbrenging van rabiës, rechtvaardigt dit geenszins de jacht op de Vos, het vergassen van Vossen of het uitloven van premies voor het doden van Vossen. Immers in 96,5 % van de gevallen ontstaat besmettingsgevaar bij de mens door contact met huisdieren (vooral katten en honden) en slechts in 2,7 % van de gevallen door contact met Vossen.

Ook wordt het gevaar van rabiës voor de mens sterk overdreven. In België werden nimmer sterfgevallen bij mensen vastgesteld ten gevolge van rabiës overgebracht door Vossen (selvatische rabiës).

Men moet bovendien weten dat alle warm-

bloedige dieren voor hondsdolheid vatbaar zijn. Zo óók muizen, vooral woelmuizen. Wanneer u dan nog weet dat één Vos jaarlijks zo'n 6.000 à 10.000 muizen verorbert dan ziet u in welke stommiteit wij begaan door de Vos uit te willen roeien. Het ziet er naar uit, dat deze kleine dieren wel eens de belangrijkste overbrengers van de hondsdolheid kunnen worden.

Het is trouwens voldoende gebleken dat de jacht op de Vos en de jaarlijkse vergassingscampagnes totaal ondoeltreffend zijn.

Dergelijke handelwijze bevordert alleen de uitbreiding van een epidemie, namelijk:

- door de hoge jachtdruk worden de Vossen steeds handiger om aan hun vijand - de mens - te ontkomen, daardoor wordt de controle op het vossenbestand steeds moeilijker. Vele Vossen werpen hun jongen niet meer in vossenburchten, doch in open veld.
- Door gezonde Vossen (want om het even welke Vos wordt geschoten of vergast) te doden komt een gebied vrij dat al snel door andere Vossen zal ingenomen worden. Niets garandeert ons dat deze nieuwe exemplaren niet uit een gebied komen waar deze ziekte heerst en zodoende zorgen voor een uitbreiding van de hondsdolheid.
- Hondsdolheid komt niet alleen voor bij Vossen doch steekt steeds een grotere groep dieren aan van diverse soorten. Door zich alleen op de Vos te concentreren, kan men geenszins de hondsdolheid een halt toeroepen.
- Juist kleine zoogdieren zijn, door hun onopvallendheid enerzijds en hun soortenrijkdom anderzijds, veel gevaarlijker dan de veel grotere en zodoende veel opvallender dieren zoals Vos en Ree. Aan

Tekening links:
Vos in de winter. Naar schilderij van J. Vellinga.

Foto boven:
**In West-Duitsland is de vergassing van Vossen stop-
 gezet.**
 Foto: Jos Jaspers.

een muzenbeet wordt nauwelijks aandacht besteed, en een dode muis wordt zelden voor onderzoek aangegeven. Een vossebeet daarentegen haalt krantenkoppen. Het aantal ongekende rabiësgevallen bij kleine dieren ligt hier veel hoger.

- Het decimeren van de vossenpopulatie geeft de kans aan hun natuurlijke tegenspelers - in dit geval hun prooidieren - om te kunnen toenemen en bijgevolg ook de rabiës.
- Tussen de voor onderzoek ingezonden Vossen en de werkelijke geschatte vossenpopulaties bestaat zulk een wanverhouding dat de resultaten van het onderzoek terzake weinig objectief zijn.
- Afhankelijk van het aantal Vossen, die voor een onderzoek worden ingediend, gaat men besluiten in hoeverre het met de hondsdolheid op een bepaald ogenblik staat. Men leidt tevens daaruit af welke gebieden vrij zijn van rabiës. Men houdt

daarbij geen rekening met het feit dat de hondsdolheid zich zo spronggewijze ontwikkeld, dat daar waar vandaag de epidemie nog heerst, deze morgen verdwenen kan zijn en omgekeerd. Omdat aan de hondsdolheid een lange incubatietijd (meerdere weken, meerdere maanden, soms meer dan een jaar) voorafgaat, mogen geen besluiten getrokken worden uit de recent voorliggende gegevens. Wij vragen ons af wat wij moeten geloven van de resultaten die onmiddellijk na een vergassingsactie door de regering worden verstrekt.

- In West-Duitsland is de vergassing stopgezet. Sindsdien is de rabiës er niet toegenomen doch plaatselijk zelfs achteruitgegaan. In België daarentegen zien wij een duidelijk negatieve evolutie.
- Bij de vergassing wordt gebruik gemaakt van Zyklon B-gas. Wetenschappelijk onderzoek heeft uitgewezen dat dit gas bij levende wezens een verschrikkelijke dood veroorzaakt, waaraan een langdurige doodstrijd voorafgaat en dit ondanks de hermetisch afgesloten ruimten waarin de proeven werden ondernomen en

waardoor ook het gas zijn volle werking heeft. In de vrije natuur is de aardbodem doorlatend en voortdurend verlucht. Het gas werkt slechts op halve kracht. De mens loopt trouwens een groter risico om door het giftige gas bevangen te worden, dan door een hondsdolle Vos gebeten te worden.

- Het grootste slachtoffer van de vergassingsacties is eigenlijk de Das. Beide dieren leven vaak samen en een zelfde burcht. De vergassingsploegen gaan zo ondeskundig te werk dat de Vos veelal onopvallend weet te ontkomen. De Das verschuilt zich echter in zijn burcht met het bekende gevolg dat niet de Vos, maar de Das gedood wordt.

De volgende alternatieve maatregelen zullen zeker meer effect hebben dan bejagen of vergassen van Vossen - een vergassing die doorgaans wordt uitgevoerd wanneer de populatie reeds gedecimeerd is ten gevolge van rabiës en nog maar enkele gezonde dieren overblijven.

- 1) jaarlijks goede informatie geven over rabiës via de media (krant, tv en dergelijke) en dit liefst juist vóór de vakantieperiode. Dergelijke informatie moet zeker omvatten: een kaart met plaatsen waar urbane en selvatische rabiës voorkomen in Europa en in de landen rond de Middellandse Zee; wat men moet doen indien men gebeten wordt door een verdacht dier, waaraan men door hondsdolheid besmette dieren kan herkennen en dergelijke.
- 2) bescherming van de mens door het inenten van huisdieren en vee: in geheel België een verplichte inenting van honden en katten. onder Samber en Maas een verplichte inenting van runderen. aan de grens een strenge controle op alle dieren die ons land binnenkomen.
- 3) het opbouwen van een tegen rabiës gevaccineerde vossenpopulatie via orale immunisatie. Deze methode is sinds 1970 ontwikkeld en kan nu in praktijk worden toegepast.

De 'Nationale Campagne Bescherming Roofdieren' (postbus 10, 9740 Gavere) wil door het verstrekken van wetenschappelijk verantwoorde informatie bij het grote publiek be-

grip doen opbrengen voor onze roofdieren. De meeste onder hen zijn sterk bedreigd en het is de hoogste tijd hen voor uitsterven te behoeden. Wij streven naar een wettelijke bescherming van *alle* roofdieren en dit op het gehele Belgische grondgebied. In de toekomst zullen wij tevens de nodige stappen ondernemen om voor altijd een einde te maken aan de vergassing.

Wij hopen hiermee duidelijk een aantal misverstanden te hebben weggewerkt door een andere kijk op de zaak te geven. Wij zouden het ten zeerste op prijs stellen, indien u de in deze brief verwerkte informatie gebruikt voor een artikel terzake.

■ Dirk Criel, postbus 10, B-9740 Gavere, België.

Jagers verklaren Vos uit Meerdaalwoud de oorlog

In het Meerdaalwoud, gelegen te Bierbeek/Oud-Heverlee, is sinds enige jaren de jacht op de Vos alleen mogelijk met een vergunning van de bevoegde Ingenieur van Waters en Bossen. Dit is op zich een verheugd feit. Hier is evenwel niet iedereen het mee eens. Dit blijkt uit een onderzoek om afschotvergunning, die door de plaatselijke jagers en landbouwers aan het Bestuur van Water en Bossen werd gericht. Deze mensen verwijten de technische beamtten, onder wiens toezicht dit 1.319 ha gemengd bos val, onvoldoende de hand te houden in de ontwikkeling van de vossenstand. Dit zou tot gevolg hebben dat hun populatie zich zo sterk heeft kunnen vermeerderen dat ze thans in de omliggende gebieden tot een ware plaag zijn geworden. Zij vinden dat de Vos er de oorzaak van is dat de fazanten- en patrijzenstand in de streek achteruitgaat. Volgens de landbouwers schrikt hij er ook niet voor terug zich te goed te doen aan hun kippen.

Momenteel is de zaak in onderzoek. Wanneer een afschotvergunning wordt verleend, staat hiermee meteen de mogelijkheid open om tot vergassingsacties over te gaan. Dit zou rampzalige gevolgen hebben voor de laatste Dassen in Vlaanderen.

De Nationale Campagne Bescherming Roofdieren is in samenwerking met de Rijksuniversiteit Gent alvast een onderzoek begonnen naar het voedsel van de Vos in de streek. Het zou aangewezen zijn de resultaten van dit onderzoek af te wachten vooraleer een beslissing te nemen.